

KUNTARAKENNELAIN MUKAINEN SELVITYSVELVOLLISUUS/ILMOITUS SELVITYSALUEESTA

Kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Samalla kuntajakolain (1698/2009) nimike on muutettu kuntarakenneliksi.

Keskeisin sisällöllinen muutos on lakiin lisätty uusi, määräaikainen 1a luku kuntarakenneuudistuksen toteuttamisesta vuosina 2013–2019. Uudet säännökset ohjaavat kuntarakenneuudistusta prosessina. Määräaikaisesti on säädetty kunnan velvollisuudesta osallistua kuntaliitosselvitykseen, selvitysalueiden muodostamisen perusteista ja niistä poikkeamisesta sekä selvityksen tekemisen aikataulusta. Lisäksi säädetään kuntien yhdistymisen taloudellisesta tuesta.

Kuntajaon muuttamista yksittäisessä tapauksessa koskevat säännökset vastaavat pääosin kuntajakolain säännöksiä. Aiemmasta poiketen valtioneuvosto voi kuitenkin jatkossa päättää kuntajaon muuttamisesta kunnan vastustuksesta huolimatta, jos muutos on välttämätön erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan asukkaiden lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi. Kuntajakolain kehittämisen tavoitteita ja kuntajaon muuttamisen edellytyksiä (4 §) on tarkennettu.

Samassa yhteydessä on muutettu kielilakia siten, että kuntien yhdistyminen ei heikennä asukkaiden kielellisiä oikeuksia.

Valtiovarainministeriö on lähettänyt 2.9.2013 kirjeen kunnan- ja kaupunginhallituksille kuntarakennelaista. Kirje sisältää linkit selvitysvelvollisuuden täyttymistä kuvaaviin maakuntakohtaisiin karttoihin, kuntalistauksen kuntarakennelain 4 f §:n mukaisen talousperusteen täyttävistä kunnista sekä listauksen 4 d §:n 3 momentissa tarkoitetuista yhtenäisen työssäkäynti- tai yhdyskuntarakenteen muodostavista kunnista.

Valtiovarainministeriön kirje on liitteenä.

Kuntarakennelain 1 a luvussa (28.6.2013/478) säädetään kuntarakenneuudistuksen tavoitteesta seuraavasti: Muiden säännösten tavoin myös tämä säännös on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

4 a § (28.6.2013/478) Kuntarakenneuudistuksen tavoite

Tässä luvussa säädetään kuntarakenteen uudistamisen perusteista ja menettelyistä vuosina 2013–2016. Kuntarakenneuudistuksen toteuttamiseen liittyvästä taloudellisesta tuesta kunnille säädetään 9 luvussa.

Kuntarakenneuudistuksen tavoitteena on kehittää kuntarakennetta 2 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden mukaisesti ja erityisesti vahvistaa kuntien edellytyksiä järjestää yhdenvertaisesti palveluja, eheyttää yhdyskuntarakennetta sekä vahvistaa kunnallista itsehallintoa. Tarkoitus on lisäksi vahvistaa kuntien kykyä vastata palvelutuotannosta pääosin itse sekä kykyä hyödyntää markkinoita.

L:lla 478/2013 lisätty 4 a § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

Selvitysvelvollisuus

Kunnan velvollisuus osallistua kuntaliitosselvitykseen määräytyy kuntarakennelain selvityspenusteiden mukaan. Selvitysvelvollisuus on laaja ja koskee käytännössä kaikkia Manner-Suomen kuntia.

Kunnan tulee yhdessä muiden kuntien kanssa selvittää kuntarakennelain 4 §:ssä säädettyt kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttävää kuntien yhdistymistä, mikäli yksikin kuntarakennelain 1 a luvun 4 c–4 f §:ssä säädettyistä selvityspenusteista osoittaa selvitystarvetta. Selvityspenusteiden osoittamasta selvitysalueesta poikkeaminen on yksittäisessä tapauksessa mahdollista 4 g §:n mukaisin penustein. Selvityksistä päätetään kuntien valtuustoissa.

Selvitysvelvollisuudesta säädetään kuntarakennelain 4 b §:ssä seuraavasti:

4 b § (28.6.2013/478) Selvitysvelvollisuus

Kunnan tulee yhdessä muiden kuntien kanssa selvittää 4 §:ssä säädetty kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttävää kuntien yhdistymistä 4 c–4 f §:ssä säädettyjen selvityspenusteiden mukaisesti.

Vaikka kunnalla ei olisi 1 momentin mukaan velvollisuutta selvittää kuntien yhdistymistä, sen tulee osallistua yhdistymisselvitykseen, jollei muuten ole saavutettavissa selvityspenusteet täyttävää 2 §:ssä tarkoitettua toiminnallista kokonaisuutta.

Jos yhdistymisselvitysten ulkopuolelle on jäämässä kunta, joka muodostaisi toiminnallisen kokonaisuuden siihen rajoittuvan kunnan kanssa, on näiden kuntien selvittävä yhdessä kuntien yhdistymistä tai ensiksi mainittu kunta on otettava mukaan selvitykseen, johon jälkimmäinen kunta osallistuu.

Yhdistymisselvityksen tavoitteena on 6 §:ssä tarkoitettu esitys kuntien yhdistymisestä ja siihen liittyvä 8 §:ssä tarkoitettu yhdistymissopimus. Selvityksen tulee aina sisältää vähintään suunnitelma hallinnon ja palvelujen järjestämisestä sekä palvelujen tuottamisesta selvitysalueella, selvitys yhdistymisen vaikutuksista kuntien yhteistoimintaan, selvitys taloudellisesta tilanteesta, arvio asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteutumisesta sekä yksityiskohtainen arvio kuntien yhdistymisen eduista ja haitoista. Kaksikielistä kuntaa ja saamelaisten kotiseutualueen kuntaa koskevassa selvityksessä on arvioitava kielellisten oikeuksien toteutumista. Selvityksestä päätetään kuntien valtuustoissa.

L:lla 478/2013 lisätty 4 b § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

Hallituksen esityksen mukaan yhdistymisselvityksen tulisi pohjautua riittävän laajaan valmisteluun ja tuoda esille kuntien päätöksenteon pohjaksi erityisesti yhdistymisellä saavutettavat edut ja haitat. Tästä syystä laissa säädettäisiin yhdistymisselvityksen tavoitteesta ja vähimmäisisällöstä. Selvityksen tavoitteena olisi saada aikaan esitys kuntien yhdistymisestä ja siihen liittyvä yhdistymissopimus. Selvitykseen tulisi kuitenkin aina sisältyä vähintään suunnitelma hallinnon ja palvelujen järjestämisestä ja palvelujen tuottamisesta selvitysalueella, selvitys yhdistymisen vaikutuksista kuntien yhteistoimintaan, selvitys taloudellisesta tilanteesta, arvio asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteutumisesta sekä yksityiskohtainen arvio kuntien yhdistymisen eduista ja haitoista. Kaksikielistä kuntaa ja saamelaisten kotiseutualueen kuntaa koskevassa selvityksessä olisi arvioitava kielellisten oikeuksien toteutumista. (HE 31/2013 vp s. 42.)

Selvityspärusteet

4 c § (28.6.2013/478) Palveluiden edellyttämä väestöpohja

Kunnan, jossa on alle 20 000 asukasta, tulee yhdessä muiden kuntien kanssa selvittää yhdistymistä *palveluperusteella* alueella, jossa on:

- 1) palveluiden järjestämisen, rahoittamisen ja kehittämisen kannalta riittävä väestöpohja sekä kyky riittävään omaan palvelutuotantoon;
- 2) erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kannalta vähintään noin 20 000 asukasta; sekä
- 3) perusopetuksen laadukkaan ja yhdenvertaisen järjestämisen kannalta alle yksivuotiaiden ikäluokan koko vähintään noin 50.

L:lla 478/2013 lisätty 4 c § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

4 d § (28.6.2013/478) Työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne

Kunnan tulee selvittää kuntien yhdistymistä, jos:

- 1) kunnan työssäkäyvästä väestöstä alle 80 prosentilla on työpaikka kunnan alueella (*työpaikkaomavaraisuusperuste*); sekä
- 2) kunnan työssäkäyvästä väestöstä Tampereen, Turun, Oulun, Lahden, Jyväskylän tai Kuopion työssäkäyntialueella sijaitsevassa kunnassa vähintään 35 prosenttia ja muilla työssäkäyntialueilla sijaitsevissa kunnissa vähintään 25 prosenttia käy työssä työssäkäyntialueen keskuskunnan alueella (*työssäkäyntiperuste*).

Kunnalla on kuitenkin selvitysvollisuus *yhdyskuntarakenneperusteella*, jos sen tai siihen rajoittuvan kunnan yhtenäinen keskustaajama ulottuu kunnan rajan yli tai keskustaajamaan kytkeytyvä lähitaajama ulottuu kunnan rajan yli, taikka jos toisen kunnan keskustaajaman kasvupaine kohdistuu merkittävästi kunnan alueella sijaitsevaan lähitaajamaan.

Jos kunnat työssäkäyntiperusteen tai yhdyskuntarakenneperusteen perusteella muodostavat yhtenäisen alueen, niiden on selvitettävä kuntien yhdistymistä yhdessä.

L:lla 478/2013 lisätty 4 d § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

4 e § (28.6.2013/478) Helsingin metropolialue

Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Kirkkonummen, Hyvinkään, Pornaisten, Tuusulan, Keravan, Järvenpään, Nurmijärven, Mäntsälän, Sipoon ja Vihdin kuntien tulee 4 d §:ssä säädetystä poiketen selvittää yhdistymistä alueilla, joilla on merkittävä yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve yhteisen keskustaajaman ja sen kasvupaineen vuoksi ja jotka muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden sekä ovat perusteltuja alueen kokonaisuuden kannalta.

Edellä 1 momentissa mainittuihin kuntiin ei sovelleta, mitä 4 g §:ssä säädetään selvitysalueesta poikkeamisesta. Niiden tulee osallistua yhdistymisselvityksiin muiden kuntien kanssa, jos se on tarpeen toiminnallisen kokonaisuuden muodostamiseksi.

Yhdistymisselvityksessä, johon osallistuu 1 momentissa tarkoitettu kunta, tulee arvioida 4 b §:n 4 momentissa säädetyn lisäksi kuntien yhdistymisen suhdetta metropolihallinnon tarpeeseen erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämisen, joukkoliikenteen ja sosiaalisen asuntotuotannon näkökulmasta.

L:lla 478/2013 lisätty 4 e § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

4 f § (28.6.2013/478) Kunnan taloudellinen tilanne

Kunnan tulee selvittää kuntien yhdistymistä *talousperusteella*, jos kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut täyttävät vähintään yhden seuraavista edellytyksistä:

- 1) kunnan viimeisessä hyväksytyssä tilinpäätöksessä ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä alittuvat kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 63 a §:n mukaisen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksenä olevat raja-arvot;
- 2) kunnan viimeisessä hyväksytyssä ja kahdessa sitä edeltävässä tilinpäätöksessä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:n mukaisen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksenä olevista kuudesta raja-arvosta täyttyy neljä; tai
- 3) kunnan viimeisessä hyväksytyssä tilinpäätöksessä taseen kertynyt alijäämä asukasta kohti on vähintään 500 euroa ja kahdessa sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä taseessa on kertynyttä alijäämää.

L:lla 478/2013 lisätty 4 f § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

Kuntarakennelaisissa 4 f §:n 1 momentissa viitataan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 63 a §:ssä säädettyyn. Lain 63 a §:ssä (30.12.2010/1405) säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä seuraavasti:

63 § a. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Jos kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet valtioneuvoston asetuksella säädetyt raja-arvot, kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi.

Mainitussa valtioneuvoston asetuksessa kunnan talouden tunnuslukujen raja-arvoista säädetään mainitusta raja-arvoista seuraavasti:

2 § Tunnuslukujen mukaiset raja-arvot

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:ssä tarkoitetut raja-arvot alittuvat, jos kunnan tilinpäätöksen mukainen taseen kertynyt alijäämä asukasta kohti oli viimeisessä selvityksen käynnistämistä edeltäneessä hyväksytyssä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

Raja-arvot alittuvat myös jos edellä 1 momentissa tarkoitettujen kunnan tilinpäätösten mukaan kunnan taloudessa täyttyvät kaikki seuraavat edellytykset:

- 1) kunnan vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;*
- 2) kunnan tuloveroveroprosentti on vähintään 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;*
- 3) asukasta kohti laskettu kunnan lainamäärä ylittää kaikkien kuntien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;*
- 4) kunnan taseessa on kertynyttä alijäämää;*
- 5) kunnan omavaraisuusaste on alle 50 prosenttia; sekä*
- 6) kunnan suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.*

4 g § (28.6.2013/478) Selvitysalueesta poikkeaminen

Edellä 4 c §:ssä ja 4 d §:n 3 momentissa säädettyjen selvityserusteiden osoittamasta selvitysalueesta voidaan poiketa, jos selvitysalueella on riittävät edellytykset vastata lakisäätöisten palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta, ja:

- 1) selvityserusteista poikkeava alue on 2 §:ssä säädetty kuntajaon kehittämisen tavoitteet ja 4 §:ssä säädetty kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttävä vaihtoehtoinen toiminnallinen kokonaisuus;
- 2) toiminnallisen kokonaisuuden muodostaminen ei erityisen harvan asutuksen vuoksi muutoin ole mahdollista;
- 3) poikkeaminen on tarpeen suomen- tai ruotsinkielisten asukkaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi; taikka
- 4) poikkeaminen on tarpeen saamelaiden kieltä ja kulttuuria koskevien oikeuksien turvaamiseksi.

Selvitysalueesta ei kuitenkaan voida poiketa 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuilla perusteilla, jos poikkeaminen estäisi muita kuntia muodostamasta toiminnallisen kokonaisuuden.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa erityisen harvalla asutuksella tarkoitetaan kuntaa, jonka kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu syrjäisyysluku on 1,00 tai sitä suurempi.

L:lla 478/2013 lisätty 4 g § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

4 h § (28.6.2013/478) Selvitysten määräaika ja seuranta

Kunnan tulee ilmoittaa ministeriölle viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2013, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää 4 b §:n mukaisesti kuntien yhdistymistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä voidaan säätää tarkemmin valtiovainministeriön asetuksella.

Kuntien tulee tehdä 4 b §:ssä tarkoitettu yhdistymiselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymiselvitys viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän momentin voimaantulosta.

Ministeriö voi kunnan hakemuksesta pidentää 3 momentissa tarkoitettua määräaika yhdistymiselvityksen laajuuden tai muun erityisen vaativuuden perusteella. Ministeriön päätöksestä voi hakea muutosta siten, kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

L:lla 478/2013 lisätty 4 h § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

4 i § (28.6.2013/478) Päätöksenteko selvitysalueesta poikkeamisesta

Ministeriö voi myöntää poikkeuksen 4 c §:ssä säädetyn palveluserusteen osoittamasta alueesta. Ministeriön päätös selvitysalueesta poikkeamisesta voidaan tehdä kunnan tai kuntien yhteisen hakemuksen perusteella tai ministeriön aloitteesta. Päätös voidaan tehdä ministeriön aloitteesta vain, jos kuntien hakemukset poikkeavat toisistaan tai osa alueen kunnista on hakenut poikkeusta ja palveluserusteen täyttävän selvitysalueen muodostaminen edellyttäisi myös sellaisen kunnan mukanaoloa, joka ei ole hakenut poikkeusta.

Jos kunta hakee poikkeusta 4 d §:n 3 momentissa tarkoitettusta selvitysalueesta, ministeriö voi määrätä alueella toimitettavaksi 4 luvussa tarkoitettun erityisen kuntajakoselvityksen. Selvitysalueesta poikkeamisesta ei tällöin tehdä erillistä päätöstä. Erityisessä kuntajakoselvityksessä voidaan selvittää vaihtoehtoisia toiminnallisia kokonaisuuksia.

Ministeriön tulee ennen 1 momentissa tarkoitettun päätöksen tekemistä neuvotella niiden kuntien kanssa, joita päätös koskisi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun ministeriön päätökseen voi hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos korkein hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon.

L:lla 478/2013 lisätty 4 i § on väliaikaisesti voimassa 1.7.2013–31.12.2019.

4 i § (28.6.2013/478) Erityisen kuntajakoselvityksen määrääminen

Ministeriö voi, sen ohella mitä 4 i §:n 2 momentissa ja 4 luvussa säädetään, tarvittaessa määrätä erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta 4 §:ssä säädetty edellytykset täyttävällä alueella, jos kunta ei ole viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän pykälän voimaantuloa tehnyt kuntien yhdistymisesitystä.

Perustuslakivaliokunnan mukaan säännös voi tulla voimaan aikaisintaan 6 kuukauden kuluttua siitä, kun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskeva laki on saanut lainvoiman. (PeVL 20/2013 vp – HE 31/2013 vp, HE 53/2013 vp s. 7.)

Kuntarakennelain selvityspenusteiden arviointia Sulkavan kunnan näkökulmasta

Palveluluiden edellyttämä väestöpohja (4 c §)

Selvityspenusteen mukainen selvityspenuste täyttyy, koska Sulkavan kunnan väkiluku jää alle 20.000 asukkaan. Selvityspenuste liittyy kuitenkin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain valmisteluun. Koska lain valmistelu on edelleen kesken, on kuntien vaikea lausua asiasta. Selvitysten määräaika päättyy kuuden (6) kuukauden kuluttua eduskunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain koskevan lain hyväksymisestä. Järjestämislaki käsiteltäneen eduskunnassa keväällä 2014.

Sulkavan kunnan osalta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen osalta vaadittava 20.000 asukkaan väestöraja täyttyy, koska Sulkavan kunta on ollut jo Paras -lain velvoittamassa yhteistyössä Itä-Savon sairaanhoitopiirissä perusterveydenhuollon osalta. Sosiaalipalvelut kunta on järjestänyt itse, koska se on ollut itse järjestettynä huomattavasti edullisempaa kuin Itä-Savon sairaanhoitopiirin kautta.

Laadukkaan ja yhdenvertaisen perusopetuksen osalta kuntarakennelain selvityspenusteessa edellytetään, että alle yksivuotiaiden ikäluokan koko pitäisi olla vähintään noin 50. Sulkavalla mainitun ikäluokan koko vaihtelee vuosittain 14–20 välillä. Voidaan kysyä, onko johtaako ikäluokan pienuus perusopetuksen laatuun ja yhdenvertaisuuteen kielteisesti. Laadukkaan ja yhdenvertaisen perusopetuksen tarjonnan osalta ikäluokan koko ei ole kriittinen menestystekijä. Perusopetuksen laadun osalta keskeisenä tekijänä pidetään opetusryhmien kokoa, käytettävissä olevien opetustuntien määrää oppilasta kohden, tarjolla olevia tukipalveluja sekä opetustoiminnan johtamista ja organisointia.

Työpaikkaomavaraisuus-, työssäkäynti- ja yhdyskuntarakenneperuste (4 d §)

Sulkavan kunnan työpaikkaomavaraisuus on vuoden 2011 tietojen perusteella 87,5 %.

Työpaikkaomavaraisuusperusteen mukainen selvitysvelvollisuus ei täyty.

Tilastokeskuksen vuosien 2010 ja 2011 tilastojen mukaan Sulkavan työssäkäynti Savonlinnaan on 13 %. (Vuonna 2010 Sulkavalta Savonlinnassa kävi työssä 117 henkilöä, ja Savonlinnasta Sulkavalla 95 henkilöä. Mikkelissä kävi työssä 25, Juvalla 22, Puumalassa 18 ja Rantasalmella 13 henkilöä. Savonlinnan 95 henkilön lisäksi Sulkavalla kävi työssä 22 henkilöä Juvalta. Omassa kunnassa työssäkävien osuus on 70,7 %.) Työssäkäyntikriteerin mukaan selvitysvelvollisuus tulee, jos 25 % käy työssä työssäkäyntialueen keskuskunnan alueella. Sulkavan kunnan osalta vuoden 2011 tilastojen perusteella 13 % käy työssä Savonlinnassa.

Työssäkäyntiperusteen mukainen selvitysvelvollisuus ei täyty.

Sulkavan kunnan osalta yhdyskuntarakenneperuste ei täyty, koska sillä ei ole muiden kuntien yhdyskuntarakennetta, joka ulottuisi kunnanrajan yli taikka taajamaa, joka kytkeytyisi toisen kunnan taajamaan. Sulkava kirkonkylästä on n. 40 km lähimpään naapurikunnan taajamaan, Savonlinna mukaan lukien. Lohilahden taajamasta matkaa Savonlinnaan kertyy noin 100 km.

Yhdyskuntarakenteen mukainen selvityspenuste ei täyty.

Kunnan taloudellinen tilanne – peruste (4f §)

Kuntarakennelain 3 f §:ssä viitataan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 63 a §:n mukaisen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksenä oleviin raja-arvoihin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Sulkavan kunnan tunnusluvut kunnan taloudellisesta kanto-kyvystä kuntarakennelain kriteerien perusteella.

	Sulkava	Sulkava	Kaikki kunnat keskimäärin	Kaikki kunnat keskimäärin
	TP 2012	TP 2011	TP 2012	TP 2011
Lainamäärä, milj. €	3.521	3,139		
Lainamäärä, €/asukas	1237,29	1090,57	2261	2037
Kunnan tulovero %	20,50	20,50	19,24	19,16
Taseen kertynyt ylijäämä, (1000 €)	993	1807		
Taseen kertynyt ylijäämä, €/asukas	348,98	628,18	1224	1398
Omavaraisuusaste, %	65,55	68,78	62,1	64,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	27,10	26,89	48,2	45,4

Valtioneuvoston asetuksen mukaisista raja-arvoista täyttyy siten yksi, kohta 2, jonka mukaan kunnan tuloveroveroprosentti on vähintään 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti. Valtionosuusleikkauksista johtuvat veronkorotukset kunnissa aiheuttanevat sen, että ne kunnat, jotka ovat tähän saakka ovat pysyneet ylläpitämään pienempää veroprosenttia, joutuvat nyt korottamaan verotustaan suhteellisesti enemmän. Tästä saattaa aiheutua se, että Sulkava ei tulevaisuudessa täytä tätä raja-arvoa.

Taloustilanteen mukainen selvitysvelvollisuus ei täyty.

Sulkavan kunnanvaltuuston hyväksymän kuntastrategian linjaukset

Sulkavan kunnanvaltuusto on hyväksynyt kuntastrategian vuosille 2013–2020. Strategiansa mukaisesti Sulkava kehittyi vetovoimaisena asuinkuntana, jossa on laadukkaat lähipalvelut. Sulkava on strategiassaan sitoutunut kestäväan kuntatalouteen, sekä tukemaan työpaikkojen säilymistä ja uusien luomista. Strategiassa katsotaan, että toimintamenojen kasvua hillitään ja kestävä kuntatalous turvataan palvelujen sopeuttamisella ja optimoinnilla. Strategiassa todetaan edelleen, että Sulkavan kunta jatkaa itsenäisenä pystyäkseen kehittymään ja kehittämään. Strategisilla yhteistyöoperaatioilla haetaan lisäarvoa, synergiaetua ja kustannustehokkuutta.

Kuntastrategiassa toisin sanoen sitoudutaan säilyttämään kunta itsenäisenä ja sen edellytyksenä todetaan olevan kestävä kuntatalous sekä laadukkaat lähipalvelut Sulkavan kunnan alueella.

Yhteenvedo tilanteesta ja Sulkavan kunnan vastaus ilmoitusvelvollisuuteen

Kuntastrategian lisäksi Sulkavan kunta on neuvotellut Rantasalmen ja Enonkosken kuntien kanssa muun muassa sote -asioista. Neuvotteluissa on todettu yhteisenä kantana, että linjataan sote -alueen väestöpohjavaatimuksesta siten, että sote -alueen väestöpohjan on oltava vähintään 100 000 asukasta. Yhteisenä kantana todettiin myös se, että kunnat eivät lähde mukaan Savonlinnan hallinnoimaan perustason alueeseen, vaan Rantasalmen, Enonkosken ja Sulkavan kunnat kuuluvat suoraan sote-alueeseen myös perustason palveluiden osalta. Linjauksella on erittäin suuri merkitys myös kuntarakenteen osalta.

Savonlinnan kaupunki on ilmoittanut kantanaan, ettei se aio tehdä kuntarakenneselvitystä minkään kunnan kanssa.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin (Sosterin) kustannukset ovat nousseet kestävämmästä, eikä Sosterissa näytä olevan tahtotilaa keskussairaalan rakenteelliseen muutokseen. Tästä syystä Sulkavan kunta katsoo, että kestäväan kuntatalouden turvatakseen on Sulkavan kunnan edun mukaista osallistua Etelä-Savon sairaanhoitopiirin jäsenkuntien kanssa palvelurakenneselvitykseen sote-palveluiden järjestämisen osalta. Kustannusten nousun, ja Itä-Savon sairaanhoitopiirin liian pienen väestöpohjan (44 500 as.) vuoksi Sulkavan kunta on linjannut, että se haluaa kuulua sote -alueeseen, jonka väestöpohjan on oltava vähintään 100 000 asukasta. Sulkavan kunta ei myöskään lähde mukaan Savonlinnan hallinnoimaan perustason alueeseen, vaan Sulkavan kunta kuuluu suoraan sote-alueeseen myös perustason palveluiden osalta.

Mikkelin seudun kunnat (Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkelä, Mäntyharju, Pertunmaa ja Puumala) ovat yhteisessä linjanneet 8.10.2013 pidetyssä seutufoorumissa, että ne pyrkivät perustamaan yhteisen sosiaali- ja terveydenhuollon alueen (laaja perustason sote-alue). Sote-alueeseen pyydetään mukaan myös Joroinen, Pieksämäki, Rantasalmi ja Sulkava sekä halutessaan Varkaus.

Sulkavan kunta ilmoittaa kantanaan, että se lähtee mukaan nykyisen Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntien (Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkelä, Mäntyharju, Pertunmaa ja Puumala) sekä mahdollisesti myös Joroinen, Rantasalmi ja Varkaus) kanssa sote -palveluita koskevaan palvelurakenneselvitykseen. Sulkavan kunta toivoo, että myös Savonlinnan kaupunki olisi selvityksessä mukana, jotta ainakin osa erikoissairaanhoidon palveluista olisi edelleen saatavilla Savonlinnassa. Sulkavan kunta on jo aiemmin todennut, että sen tavoitteena on maakunnallinen sote-alue, ja kunnan tavoitteena on edelleen maakunnallisen sote -alueen syntyminen. Nyt tehtävän selvityksen tavoitteena tulee olla perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden säilyminen lähipalveluina Sulkavan kunnan alueella.

Perustuslakivaliokunta on kannanotossaan kuntarakennelaista edellyttänyt, että kunnilla on yhdistymisvelvite- ja mahdollisia yhdistymisesityksiä tehdessään oltava riittävät tiedot ainakin keskeisistä päätöksentekoon vaikuttavista seikoista. Perustuslakivaliokunnan mukaan kuntien perustuslainvoimaisesti suojatun itsehallinnon kannalta ei ole hyväksyttävää velvoittaa kuntaa tekemään ratkaisuaan tämänkaltaisessa asetelmassa epävarmaan tietoon perustuen. (PeVL 20/2013 vp – HE 31/2013 vp, HE 53/2013 vp s. 6). Tämä edellytys ei tällä hetkellä täyty.

Sulkavan kunta ei sen sijaan lähde mukaan kuntarakenneselvitykseen eikä selvittämään kuntaliitosta minkään kunnan kanssa. Perusteluinaan Sulkavan kunta toteaa, että

- 1) sillä ei ole olemassa mahdollista selvityskumppania, koska Savonlinnan kaupunki on ilmoittanut, ettei se tee selvitystä minkään kunnan kanssa. Myöskään Etelä-Savon alueen kuntien tarkoituksena ei ole kuntarakenneselvityksen tekeminen vaan palvelurakenneselvitys.
- 2) Sulkavan kunnalla ei tällä hetkellä ole riittäviä tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista, valtionosuusuudistuksesta, kuntalainuudistuksesta, valtion ja kuntien tehtävien jaosta taikka kuntien tehtävien vähentämisestä 1 miljardilla eurolla. Näillä on suuri merkitys kuntarakenteen kannalta.
- 3) Kuntarakenneselvitystä koskevista selvityspennoista ainoastaan väestöpohjakriteeri edellyttää kuntarakenneselvityksen tekemistä, mutta ko. kriteeri liittyy ensisijaisesti sote -järjestämislain väestöpohjavaatimukseen, eikä ko. lain sisällöstä ole tällä hetkellä tietoa.
- 4) Myös Sulkavan kunnanvaltuuston hyväksymän kuntastrategian tahtotila kunnan säilymisestä itsenäisenä perustelee tämä kantaa.